

Vzpomínka na Stanislava Havelku

JAROSLAV BLAHOŠ

Nečekaná zpráva o skonu dlouholetého přítele a souputníka životem osobním i profesním je vždy nesmírně bolestivá. V řadě přátel se náhle objeví zase jedno prázdné místo a bude vyplněno jen vzpomínkou.

Se Stanislavem Havelkou jsem se poprvé setkal začátkem 60. let na jednom revmatologickém sjezdu. Znal jsem jeho jméno již z literatury a věděl jsem z vyprávění, že je neúnavným cestovatelem, diskutérem s bystrými postřehy, člověkem ve stálém spěchu, vždy s ohromnou přeplněnou taškou. Při večírku sjezdu jsme seděli spolu u stolu a tam asi vzniklo naše přátelství podmíněné společným zájmem o kalcium a kost a vše co s nimi souvisí. Nic nevadilo, že jeho pohled byl spíše revmatologický, můj endokrinologický. Oba jsme vycítili, že tato tematika prostoupí naši profesní budoucnost, aniž jsme tušili jak. Další schůzku jsme si sice nedomluvili, ale za pár dnů po skončení sjezdu se Stanislav objevil ve dveřích mé pracovny v tehdejším Výzkumném ústavu endokrinologickém docenta Šilinka na Národní třídě. Stanislav nemiloval prázdné řeči a spustil hned „in medias res“. Navrhl, abychom využili oboustranného zájmu a navrhl svolat seminář k sobě do Výzkumného ústavu revmatologického. S nadšením jsem souhlasil a ihned jsme si rozmysleli program – dát organizačně dohromady osteologickou sekci Revmatologické společnosti. Schůzi jsme svolali za 2 týdny nato a pozvali jsme všechny, o nichž jsme věděli, že mají o tuto problematiku zájem. A tak na první schůzi sekce přišli Kocián, Broulík, Vokrouhlická, Pacovský. Na dalších schůzích, konaných jedenkrát měsíčně už jsme se rozrostli. Přicházel Štěpán, Hoza, Wilczek, Žofková, Jenšovský, Vyhnanek, Kolář, Trnavský a další.

Program jsme vždy připravili spolu se Stanislavem. Někoho jsme požádali o přehled v určité tematice, jež mu byla blízká a pak nastala diskuze, která se nezřídka protáhla dlouho do večera. Šlo o neformální setkávání nadšenců a měl jsem vždy pocit exkluzivní intelektuální zábavy. Hostitel Havelka byl nepřekonatelný ve svých nápadech, ohromně sečetlý a schopný rozvést osteologickou tematiku do širokých horizontů interní medicíny. Byl posléze spoluiniciátorem i mezinárodních osteologických sjezdů v ČR a na pozvání „Stana“ přijížděli renomovaní cizinci. Stanislav byl i umělcem. Promptně vymyslel logo: dva anděle nesoucí transparent s latinským „Cito venientibus ossa“ (včas přicházejícím kosti, jako parafráze na „pozdě přicházejícím kosti“ – sero venientibus ossa). Později, když viděl, jak je zanedbávána chrupavka, modifikoval heslo na „Cito venientibus ossa et cartilago“.

Stanislav pracoval neúnavně až do posledních chvil svého života. Stále měl své pacienty v Revmatologickém ústavu, byl iniciátorem a šéfredaktorem časopisu Osteologický bulletin, ale navíc i nadaným básníkem. Měl jsem možnost číst některé jeho básně i prózy a žasl jsem nad jeho uměleckým nadáním. Myslím, že nikdo z nás, jeho přátel, si nedovedl představit, že tento nezlomný nestor naší osteologie nás může tak nenadále opustit.

S Horatiem bychom řekli „cita mors“, mimořádného vědce, skvělého lékaře, oblíbeného a chytrého pedagoga a řečníka a hlavně skvělého člověka. Pro mne navíc nezapomenutelného věrného přítele. Odešel velký muž československé medicíny a jeho jméno nesmí být zapomenuto.